

Svrškař/svrškařka (kód: 32-010-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů:	Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (kód: 32)
Týká se povolání:	Svrškařka
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v normách a v technické dokumentaci v obuvnictví	3
Volba postupu práce, materiálů, strojů, zařízení a nástrojů pro výrobu svršků	3
Posuzování kvality obuvnických materiálů, polotovarů, komponentů a zhotovených svršků obuvi	3
Orientace v základních technologiích pro zhotovování svršků obuvi	3
Obsluha obuvnických strojů	3
Základní seřizování, ošetřování a údržba obuvnických strojů a zařízení	3
Kosení a další úpravy okrajů dílců a svršků	3
Našívání, prošívání a sešívání svrškových dílců	3
Kroužkování a nýtování v kožedělné výrobě	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 07.02.2023

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v normách a v technické dokumentaci v obuvnictví

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Pracovat se základní technickou dokumentací, provést její rozbor ve vztahu k předloženému obuvnickému výrobku	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat na základě technické dokumentace složení předloženého vzorku obuvi, pojmenovat jednotlivé obuvnické dílce a komponenty	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Určit podle technické dokumentace stroje, na nichž bude konkrétní obuvnický výrobek zhotovován	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Volba postupu práce, materiálů, strojů, zařízení a nástrojů pro výrobu svršků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zvolit a popsat pracovní postup přípravných pracovních operací (barvení, kosení, značení a vyztužování dílců) používaných při výrobě svršků obuvi	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Určit druh předloženého usňového materiálu a stanovit jeho použití pro zhotovení konkrétní části svršku obuvi	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zvolit odpovídající stroj a zařízení potřebné k provedení stanovené pracovní operace používané při výrobě konkrétního svršku obuvi, volbu zdůvodnit	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování kvality obuvnických materiálů, polotovarů, komponentů a zhotovených svršků obuvi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit kvalitu předložených obuvnických materiálů (usně, textil, ztužovací materiál), v případě zjištěných nedostatků rozhodnout o jejich dalším použití s ohledem na výslednou kvalitu svršku a hotové obuvi	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit kvalitu předložených obuvnických polotovarů a komponentů, v případě zjištěných nedostatků popsat jejich vliv na kvalitu svršku a hotové obuvi	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit kvalitu zhotovených svršků obuvi, porovnat jejich provedení s dílenským vzorkem	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v základních technologiích pro zhotovování svršků obuvi

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat složení předloženého svršku obuvi, vysvětlit účel a funkci jeho jednotlivých částí (vrchová, podšívková, ztužovací)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Na základě předložených vzorků svršků obuvi pojmenovat a popsat stříhy svršků (derbový, nártový, lodičkový, sponkový, makasínový, otevřený), vymezit technologické rozdíly mezi stříhem derbovým a nártovým	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zdůvodnit materiálové přídatky na vrchových a podšívkových obuvnických dílcích určených pro pracovní operace zaklepávání a obšívání svršků obuvi	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha obuvnických strojů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit obuvnický stroj k vykonání stanovené pracovní operace, připojit ho ke zdroji elektrické energie a prověřit jeho funkčnost	Praktické předvedení
b) Určit kritická místa stanoveného obuvnického stroje z hlediska bezpečnosti práce	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést určenou pracovní operaci (našívání podkroužků, nebo šití ozdob, nebo našívání zadních pásek, nebo našívání patiček, nebo šití nártů) na stanoveném obuvnickém stroji, popsat pracovní postup	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Základní seřizování, ošetřování a údržba obuvnických strojů a zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Seřídít jeden stanovený obuvnický stroj a zařízení potřebné k vykonání pracovní operace, prověřit jeho funkčnost	Praktické předvedení
b) Provést základní údržbu, ošetření, čištění a mazání stanoveného obuvnického stroje s ohledem na dodržování zásad BOZP, jednotlivé úkony zdůvodnit	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Kosení a další úpravy okrajů dílců a svršků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat pracovní operace používané pro úpravy okrajů dílců, součástí a svršků	Ústní ověření
b) Připravit a seřídít kosící stroj podle technické dokumentace	Praktické předvedení
c) Okosit dílce svršku pro konkrétní druh obuvi podle předpisu kosení, popsat jednotlivé řezy (do ostří, do tloušťky, dutý řez)	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Provést úpravu okrajů dílců a součástí podle dílenského vzorku, popsat pracovní postup, zkontrolovat kvalitu provedení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Našívání, prošívání a sešívání svrškových dílců

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést spojování vrchových obuvnických dílců šitím, zkontrolovat kvalitu provedení	Praktické předvedení
b) Provést spojování podšívkových obuvnických dílců šitím, popsat pracovní postup	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést pracovní operaci prošívání svrškových a podšívkových obuvnických dílců, popsat pracovní postup	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kroužkování a nýtování v kožedělné výrobě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Okroužkovat zadní dílce svršku obuvi s ohledem na dodržování předpisů BOZP, zkontrolovat kvalitu provedení v souladu s dílenským vzorkem	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat rozdíly mezi kroužky obyčejnými a slepými	Ústní ověření
c) Předvést pracovní operaci nýtování s ohledem na dodržování zásad BOZP, popsat pracovní postup	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://nsp.cz/jednotka-prace/svrskarka#zdravotni-zpusobilost>).

Ověřováním kritérií hodnocení pro jednotlivé odborné kompetence je třeba získat celkový přehled o způsobilosti uchazeče vykonávat pracovní činnosti v šicí obuvnické dílně.

Ověřování odborných kompetencí bude probíhat v reálném prostředí obuvnické šicí dílny. Při ověřování kritérií hodnocení založených na způsobu praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, k dodržování pracovních postupů, k správné volbě technologie, ke kvalitě provedení a ke správné obsluze strojů, zařízení a nářadí. Při ústním projevu je třeba sledovat používání odborné terminologie a využívání teoretických znalostí pro řešení praktických úkolů.

Autorizovaná osoba předloží uchazeči k posouzení u odborných kompetencí **Orientace v normách a v technické dokumentaci v obuvnictví** pro kritéria hodnocení a), b); **Volba postupu práce, materiálů, strojů, zařízení a nástrojů pro výrobu svršků** pro kritérium hodnocení c); **Orientace v základních technologiích pro zhotovování svršků obuvi** pro kritérium hodnocení a) vzorek svršku obuvi v počtu jeden pápár, typ vzorku bude záviset na konkrétním zaměření obuvnické výroby v místě konání zkoušky.

Autorizovaná osoba předloží uchazeči k posouzení u odborné kompetence **Orientace v normách a v technické dokumentaci v obuvnictví** pro kritérium hodnocení b) vzorek obuvi v množství 1 pápár, typ vzorku bude záviset na konkrétním zaměření obuvnické výroby v místě konání zkoušky.

Autorizovaná osoba zadá uchazeči k posouzení u odborné kompetence **Volba postupu práce, materiálů, strojů, zařízení a nástrojů pro výrobu svršků** pro kritérium hodnocení b) vzorky usní v počtu (minimálně 5 kusů - maximálně 7 kusů), pro kritérium hodnocení c) zadá autorizovaná osoba uchazeči pro splnění úkolu 1 konkrétní pracovní operaci používanou při výrobě svršku obuvi, typ pracovní operace bude záviset na obuvnické technologii používané v místě konání zkoušky.

Autorizovaná osoba zadá uchazeči k posouzení u odborné kompetence **Posuzování kvality obuvnických materiálů, polotovarů, komponentů a zhotovených svršků obuvi** pro kritérium hodnocení a) vzorky usní, textilních a ztužovacích materiálů v počtu minimálně 5 kusů - maximálně 7 kusů), pro kritérium hodnocení b) polotovary a komponenty v počtu (minimálně 5 kusů - maximálně 7 kusů), pro kritérium hodnocení c) svršky obuvi v počtu (minimálně 1 pár - maximálně 5 párů), typ a vzor svršků bude záviset na zaměření obuvnické výroby v místě konání zkoušky.

Autorizovaná osoba předloží uchazeči k posouzení u odborné kompetence **Orientace v základních technologiích pro zhotovování svršků obuvi** pro kritérium hodnocení b) svršky obuvi různých střihů v počtu (minimálně 4 pápary svršků obuvi - maximálně 6 pápárů svršků obuvi).

Autorizovaná osoba připraví uchazeči u odborných kompetencí **Obsluha obuvnických strojů** pro kritéria hodnocení a), b); **Základní seřizování, ošetřování a údržba obuvnických strojů a zařízení** pro kritéria hodnocení a), b) jeden obuvnický šicí stroj. Výběr provede z následujících šicích strojů: plochý jednojehlový šicí stroj, plochý dvoujehlový šicí stroj, sloupový jednojehlový šicí stroj.

Autorizovaná osoba určí uchazeči u odborné kompetence **Obsluha obuvnických strojů** pro kritérium hodnocení c)

jednu pracovní operaci (výběr bude proveden z následujících pracovních operací: našívání podkroužků, šití ozdob, našívání zadních pásek, našívání patiček, šití nártů). Pro tyto pracovní činnosti stanoví autorizovaná osoba 1 obuvnický stroj (výběr bude proveden podle typu pracovní operace z následujících obuvnických strojů: plochý jednojehlový šicí stroj, plochý dvoujehlový šicí stroj, sloupový jednojehlový šicí stroj).

Autorizovaná osoba určí uchazeči u odborné kompetence **Kosení a další úpravy okrajů dílců a svršků** pro kritérium hodnocení a) vyjmenovat úpravy okrajů dílců a svršků v minimálním počtu 4 úpravy - maximálně 8 úprav okrajů dílců a svršků (kosení, barvení, lemování, přehýbání, francouzské lemování, zaklepávání, obšívání, opalování).

Autorizovaná osoba určí uchazeči u odborné kompetence **Našívání, prošívání a sešívání svrškových dílců** pro kritérium hodnocení c), zda bude úkol zaměřený na prošívat vrchových nebo poodšívkových součástí podle typu vyráběného vzoru v místě konání zkoušky.

Autorizovaná osoba stanoví uchazeči u odborných kompetencí **Kosení a další úpravy okrajů dílců a svršků** pro kritéria hodnocení c), d); **Našívání, prošívání a sešívání svrškových dílců** pro kritéria hodnocení a), b), c); **Kroužkování a nýtování v kožedělné výrobě** pro kritéria hodnocení a), c) vykonat pracovní činnosti na minimálně 5 párech svrškových dílců, součástí nebo svršků - maximálně na 15 párech svrškových dílců, součástí nebo svršků podle náročnosti vyráběného vzoru. Typ a vzor svršku obuvi bude záviset na technologii kožedělné výroby v místě konání zkoušky.

Uchazeč si zajistí pracovní oděv a pracovní obuv podle požadavků BOZP pracoviště, na němž bude zkouška probíhat.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na výrobu obuvi nebo na výrobu kožedělného zboží a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zpracování usní, plastů a pryže a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na kožedělnou technologii a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby.
- d) Profesionální kvalifikace 32-010-H Svrškařka/svrškař a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v oblasti obuvnické nebo kožedělné výroby.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Obuvnická šicí dílna umožňující ověření všech odborných kompetencí s přísunem potřebné energie, odpovídající bezpečnostním a hygienickým požadavkům, vybavená následujícími základními výrobními zařízeními, nářadími, materiály, polotovary a komponenty pro zhotovení obuvnických svršků.

- Stroje šicí dílny (kosící stroj, plochý jednojehlový šicí stroj, sloupový jednojehlový šicí stroj, plochý dvoujehlový šicí stroj, kroužkovací stroj, nýtovací stroj, pracovní stůl)
- Zařízení (šablony, ořezávací zařízení pro sloupový jednojehlový šicí stroj)
- Nářadí a pomůcky (nůžky, štětec, zaklepávací kladívko, nádobka na lepidlo, šroubováky na seřízení a drobné úpravy pracovního ústrojí stroje, olejníčka se strojním olejem, olejníčka s petrolejem, štěteček na čištění pracovního ústrojí stroje)
- Vrchové, podšívkové a ztužovací obuvnické dílce (minimálně 5 párů - maximálně 15 párů)
- Rozpracované svrškové součásti (minimálně 5 párů - maximálně 15 párů)
- Hotové svršky obuvi (minimálně 1 pár - maximálně 5 párů)
- Polotovary (tužinky, lemovky - v množství potřebném pro zhotovení minimálně 5 párů svršků obuvi - maximálně 15 párů svršků obuvi)
- Drobný materiál (lepidla, nitě, kroužky, nýtky - v množství potřebném pro zhotovení minimálně 5 párů svršků obuvi - maximálně 15 párů svršků obuvi)
- Dílenský vzorek svršku obuvi (v množství 1 půlpár)
- Vzorek svršku obuvi (v množství 1 půlpár)
- Vzorek hotové obuvi (v množství 1 půlpár)
- Vzorky svršků obuvi různých stříhů (minimálně 4 půlpáry - maximálně 6 půlpárů)
- Vzorky kroužků obyčjných a slepých (minimálně 1 kus od každého)
- Vzorky usní (minimálně 5 kusů - maximálně 7 kusů)
- Vzorky polotovarů a komponentů (tužinky, opatky, ztužení, lemovky - v počtu minimálně 5 kusů - maximálně 7 kusů)
- Výrobní dokumentace (technologická a technická dokumentace) bude k dispozici v listinné podobě v počtu 1 kus pro okamžité použití uchazečem
- Předpis kosení, bude k dispozici v listinné podobě v počtu 1 kus pro okamžité použití uchazečem
- Osobní ochranné pracovní prostředky (tlumiče sluchu 1 kus)
- Učebna pro provedení ústní zkoušky vybavená PC

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro vykonání zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 5,5 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro textilní, oděvní a kožedělný průmysl, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Academic School, Střední škola, s. r. o., Zlín

Gasibo, s. r. o., Zlín

Opravná obuvi a kožené galanterie, Trnava